

Waarom zingen wij op zondag een antwoordpsalm?

De gezangen die wij iedere week zingen in onze zondagse eucharistieviering, worden niet zomaar lukraak gekozen. Neen, de keuze van de liederen gebeurt zeer weloverwogen. Zo zingen we na de eerste lezing gewoonlijk een *antwoordpsalm*. In deze bijdrage willen wij, aan de hand van een concreet voorbeeld, verduidelijken waarom wij dit doen, en op welke basis deze psalmen worden gekozen.

Het woord zegt het zelf al. De psalm die wij zingen, is ons (*gezongen*) *antwoord* op het Woord van God, dat wij in de eerste lezing te horen krijgen. Inhoudelijk moet de psalm dus zeer dicht aansluiten bij deze eerste lezing, die uit het Oude Testament wordt genomen.

1. Lezing uit Jesaja 5, 1 – 6

We geven een voorbeeld om dit te verhelderen. Hiervoor nemen we de eerste lezing van volgende zondag. Deze betreft de parabel van de profeet Jesaja over de wijngaard. De tekst luidt als volgt:

*Mijn geliefde had een wijngaard,
gelegen op vruchtbare grond.
Hij bewerkte de grond,
haalde de stenen eruit
en plantte een edele druivensoort.
Hij bouwde er een wachttoren,
hakte ook een perskuip uit.
Hij verwachtte veel van zijn wijngaard,
maar die bracht slechts wrange vruchten voort.
Welnu, inwoners van Juda en Jeruzalem,
wat kon ik meer voor mijn wijngaard doen?
Wat heb ik te weinig gedaan?
Luister, ik zal jullie vertellen
wat ik met mijn wijngaard ga doen.
Ik breek de doornhaag uit en breek de muur af,
zodat hij verbrand en vertrapt kan worden.
Ik zal hem laten verwilderen,
er wordt niet meer gesnoeid,
niet meer gewied.
Dorens en distels schieten er op.
De wolken zal ik opdragen
geen regen op hem te laten vallen.*

2. Wat betekent deze lezing?

De wijngaardenier waarover deze lezing handelt, is God. De wijngaard staat symbool voor het land Israël, en de aangeplante wijnstokken staan voor het Joodse volk. Maar ondanks de nooit-aflatende goede zorgen van God, brengen die wijnstokken alleen maar minderwaardige vruchten op. Dit betekent: het Joodse volk treedt de wet van Mozes met de voeten. Afgoden worden aanbeden. Wie zwak en weerloos is, wordt daarvan het slachtoffer. De wijngaardenier

(God) is daarover zeer misnoegd. Hij is gefrustreerd dat al zijn goede zorgen voor het volk tevergeefs zijn geweest. En Hij dreigt ermee om zijn wijngaard te laten verkommeren. Met andere woorden, Hij wil Zijn volk laten vallen en in de steek laten.

Deze woorden van Jesaja dateren uit de tijd dat het zuidelijke Rijk (Juda) moreel en politiek in verval was en op instorten stond. We spreken dan over de zevende eeuw voor Christus. Jesaja waarschuwt dat het met het wangedrag van het volk, en van zijn leiders, verkeerd zal aflopen.

Deze woorden zijn echter niet alleen gericht tot de toehoorders in Jesaja's tijd, maar ook tot ons. In de eucharistieviering van volgende zondag wordt deze tekst gelezen als een waarschuwing aan ons adres. Maar wat zal ons antwoord daarop zijn?

3. Ons antwoord op de lezing uit Jesaja : psalm 80 (1 – 19)

*Hoor ons, herder van Israël.
Laat uw kracht ontwaken,
kom en red ons.
Heer God der hemelse machten,
hoelang nog blijft Gij op ons vertoornd?
Gij liet ons brood van tranen eten,
een vloed van tranen liet Gij ons drinken.
Gij had een wijnstok uitgegraven in Egypte,
en hem verplant in uw eigen grond.
Gij had hem een ruime plek gegeven,
hij schoot wortel en vulde het hele land.
De bergen werden bedekt door zijn schaduw,
de machtige ceders door zijn twijgen.
Hij strekte zijn takken uit tot de zee,
zijn ranken tot aan de grote rivier.
Waarom hebt Gij zijn omheining vernield?
Voorbijgangers plukken hem leeg,
wilde zwijnen wroeten hem om,
het ongedierte vreet hem kaal.
God van de machten, keer u tot ons,
kijk uit uw hemel neer en zie,
bekommer u om deze wijnstok,
de stek die Gij eigenhandig hebt geplant.
het kind dat Gij zelf hebt grootgebracht.
Dan zullen wij niet van U wijken,
laat ons leven, wij roepen uw naam.
O God, keer ons lot ten goede,
toon uw lichtend gelaat en wij zijn gered.*

4. Waarom kiezen we deze psalm?

Na de waarschuwing van Jesaja bidden wij, via de antwoordpsalm, al zingend tot God opdat Hij zo iets niet zou laten gebeuren. U merkte vast al op dat de psalm het thema van de wijngaard herneemt. Wij smeken dat God de wijnstok, die Hij eigenhandig plantte, zou koesteren en laten

bloeien. In de antwoordpsalm belijden wij dus dat wij elke breuk in onze relatie met God willen herstellen. We keren naar Hem terug, en zingen tot Hem dat een leven zonder Hem geen leven is. We beloven te zullen leven naar Zijn geboden, en dus vruchten voort te brengen die Hem behagen. Vruchten van liefde en gerechtigheid. Vruchten van oprechte zorg voor wie zwak en weerloos is.

5. De band tussen de eerste lezing en de antwoordpsalm

Uit dit ene voorbeeld blijkt overduidelijk dat er een sterke inhoudelijke band is tussen de eerste lezing en de psalm die daarna gezongen wordt. En dat is elke zondag zo. De psalm wordt dus niet gekozen omdat we die wel mooi vinden of omdat we nou toevallig zin hebben om net die psalm te zingen, maar wel omdat hij ons gelovig antwoord bevat op Gods Woord in de eerste lezing.

Het gebeurt ook meer dan eens dat er, onrechtstreeks, ook een verband is tussen de psalm en het evangelie dat daarna volgt. Dat is ook logisch, aangezien er ook een inhoudelijke band is tussen de eerste lezing en het evangelie. Om bij ons voorbeeld te blijven: die zondag zal ook het evangelie over de wijngaard gaan.

Maar daarover schrijven we een andere keer.

Frans Van Looveren